

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.80, za četrt leta K 1.20. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpmi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Japonski imperia- lizem.

V zmislu ultimata, ki ga je podala Japonska Nemčiji, je bil s padcem Tsingtau dosežen namen vojne, zakaj edino nemško opirališče v Izhodni Aziji so zasedli Japonci in Angleži ter uničili nemško brodogradnjo. Tudi nemško otočje v Mikroneriji (Karolinski, Maršalski in Marianski otoki) ter v bližini Avstralije se nahajajoče nemške kolonije (Nova Gvineja in Bismarkov arhipel) so zasedli Japonci in Angleži. Obvestilo japonske vlade, da začasno vojaško zasede kitajsko provinco Šantung in zarubi po nevtralnem Kitajskem ozemlju tekočo železnico, ki so jo sicer zgradili Nemci, pa dokazuje, da je osvojitve Kiaučava le prvi korak nadaljne japonske (japonske) politike.

Japonski ministrski predsednik Okuma je pripadnik »izhodnoazijske kulturne zveze«, pa tudi japonski minister za zunanje stvari Kato je odločen zastopnik »povečane Japonske«. Zastopniki te smeri na Japonskem ne sanjajo le o gospodarskem in političnem vodstvu velike Kitajske, marveč streme po nadvladi države izhajajočega solnca v Tihem oceanu, oziroma se poželjivo po Sandviških otokih in Filipinih, ki jih imajo Zedinjene države in opaja se že, da hrepene celo, da bi se gospodarsko prisvojili holandske, sundske otoke in Francosko Indokino v južni Aziji. V Indonезiji jih mikajo izdatni študenti zemeljskih olj, ki jih na premogu siromasna Japonska nujno potrebuje, razentega je Indokina poleg Kitajske na svetu najbogatejša pridelovalka riža.

Že sedaj so po vseh važnih tržiščih v Indiji naseljeni japonski trgovci in Honolulu, glavno mesto Sandviških otokov, ima svoj japonski mestni del.

Evropska vojna onemogoča vlastem v kolonijah vsakršno delovanje. Mlado kitajsko republiko ovira domača revolucija ter je v tem trenutku takorekoč vojaško nesposobna za obrambo ali napad. Le ameriške Zedinjene države so vojaško in gospodarsko neoslabljene. Spričo teh razmer se je posrečilo japonskim imperialistom pod vodstvom sedanjega ministrstva, premagati odpor močnejše parlamentarne skupine ter starejših državnikov, ki so se upirali temu, da bi pošiljali v Tsingtau vojaštvo, ki so ga nedavno organizirali nemški častniki. Ultimatum je bil poslan Nemčiji šele tedaj, ko se je politična zveza z Anglijo dopolnila še s finančno zvezo. Anglija plača vojne stroške v obliki znatnega posojila. Obleganja v Tsingtau so se pa udeležile tudi angleške bojne ladje in angleško vojaštvo na suhem, da so nadzorovali vojaški pohod ter da si Japonci sami niso pridobili pravice do vojne plena.

Nastane pa vprašanje, ali se bo vlada države izhajajočega solnca dala izrabljati kot pokorna dekla trozveze ali pa ji bodo uspehi v Kiaučavu povod nadaljnim imperialističnim korakom.

Največ ovira smotre mož izhodnoazijske kulturne zveze gospodarska osla-

belost izhodnoazijske industrijske države. Od ruskojaponske vojne (1904-05), ki je veljala ogromnih človeških in denarnih žrtev, je Japonska gospodarsko pešala in šele v najnovejšem času se je nekoliko razvilo nje gospodarsko življenje. Sedanja vojna pa ga bo zopet ugonobila. Napredovanje japonske industrije v poslednjih desetletjih je za izhodnoazijske razmere sicer občudovanja vredno, vendar pa ni mogel mladi japonski kapitalizem dohiti napredka velikih starih industrijskih dežel Nemčije, Anglije in Zedinjenih držav ameriških. Zedinjene države postajajo vedno bolj pozorne na izhodnoazijski trg ter so Japonski najvažnejši gospodarski in najbrže tudi vojaški nasprotnik. Da se Zedinjene države niso doslej odločnejše pobrigale za ta trg, tiči vzrok v tem, da je skušala Unija z velikim naporom pridobiti zase južnoameriški trg. Amerika je pa tudi zaradi tega bolj miroljubna, ker ji je zaprt pot v Panamskem prekopu, ki so ga na nekaterih mestih zasuli nasadi. Predvsem se pa boji Unija, da bi se zapletla v metež svetovne vojne, ker ji nosi nevtraliteta kljub gospodarski škodi trenutno vendarle najboljšo kupčijo. Severna Amerika je ostala navidez mirna, ko so Japonci zasedli otoke v Južnem morju, mirna je ostala med obleganjem Tsingtau, pripravljala se je pa vojaško na ameriških Filipinih in v Honolulu na obrambo ter je opazovala zlovoljno dogodka v Izhodni Aziji. Vesti, da je Amerika poslala vojaštvo v varstvo kitajskih železnic, najbrže niso resnične, nasprotno pa dokazuje umaknitev Japoncev s Karolinskih in Marianskih otokov in zasedenje z avstralskimi četami, da so v Tokiju jeli računati z naraščajočim nezaupanjem v Ameriki do Japoncev ter da se obenem hočejo ogniti vsemu, kar bi utegnili povečati nezaupnost avstralskega prebivalstva do mikadove države.

Mnogo ovir ima razvoj japonskega imperializma. Njega dalekosežni načrti imajo v domači deželi hud odpor, ker niso v nikakem razmerju z industrializmom in financami države. Kolonijalopolitičnim interesom Unije, Holandije in nekoliko tudi onim trozveze vsekakor nasprotuje in jih ogroža ekspanzijska japonska politika. Vse te države morajo hote ali nehoti zavračati japonsko poželjivost. Spričo teh dejstev so vse vesti glede porabe japonskega vojaštva v Evropi ali Egiptu neverjetne, in Anglija bi se pač trikrat premislila, preden bi porabljala japonsko vojaštvo v Indiji. Kako se bo japonska azijska politika razvijala pod vplivom svete vojne, še ne moremo presojati. Mikadova država ima vsekakor svojo politiko ter ne bo slabila svoje vojske na evropskih bojiščih ali pa na bojiščih zoper azijska ljudstva v službi trozveze.

Svetovna vojna za profit.

Večkrat smo omenjali v »Delavcu« razloge, ki so dovedli do te svetovne vojne. Omenjali smo državnike, delavske organizacije, ki so prijazne trozvezi in tudi ta-

ke, ki ji niso prijazne. Povsod pa smo opazili, da je sedanja svetovna vojna produkt gospodarskega razvoja in da izbruh vojne ni razočaral nikogar, ker so posebno kolonijalne države že dolgo računale z njo in hujškale proti centralnim evropskim državam.

Leta 1907., torej že pred sedmimi leti, je pisal znameniti angleški tednik »Saturday Review« o bodoči vojni med Anglijo in Nemčijo naslednje:

»Če danes uničimo Nemčijo, tedaj ni nobenega Angleža, ki ne bi bil jutri toliko bogatejši. Ljudstva so se dolgo vojskovala za mesta in dedna nasledstva: zakaj bi se ne vojskovala za milijardno trgovino? Tisočera ljubosumnost bo končno zanetila grozovito vojno, in konec ji bo poraz Nemčije. Kateri narod bi to lažje dosegel nego Anglija? Potem bomo povabili evropska ljudstva: Tu leži Nemčija, pridite in vsak si je vzemi kos!«

Tak način pisanja jasno kaže mišljenje in namene Anglije, ki jih imajo odločujoči krogi na Angleškem že leta in leta. Tako so pisali Angleži 1907., ko so z največjo naglico pomnoževali svojo mornarico in se oboroževali. Že takrat so Angleži mislili na vojno ter to tudi odkritosrčno in brutalno obenem povedali prave vzroke sedanje svetovne vojne. Vojna je torej kapitalistiška, ki ji je neposreden povod strah pred konkurenco na svetovnem trgu.

Posledice desorga- nizacije.

(Dopis iz Trsta.)

Pred letom smo prerokovali našim zidarjem, da je strokovna organizacija neobhodno potrebna, tudi v mirnem času, to je, tudi takrat, ko je plačilna pogodba sklenjena. Zidarji so se nam skoro smejali, meneč, da če je plačilna pogodba podpisana, je organizacija nepotrebna, ker so podjetniki vezani plačevati mezde po pogodbi. Niso nam verovali, ko smo na shodih trdili, da je plačilna pogodba brez močne strokovne organizacije le košček papirja brez vsakršne vrednosti.

Sedaj morajo zidarji pomisliti, kaj je koristnejše: Plačevati 80 vin. na teden za organizacijo, ali si raje dati odtegniti od zaslužka 3 do 4 krone na teden, ki jim v zmislu pogodbe gredo, ter se vezati s posebnimi slabimi pogodbami. Vsak, ki ima nekoliko zdrave pameti, mora takoj uvideti, da je veliko koristnejše plačati organizaciji 80 vin., tudi eno krono na teden, kakor pa se odpovedovati 3 do 4 kronam, tudi če bi od organizacije ne imeli nobene druge koristi. Ali to vendar ni vse, kar nam nudi organizacija! Organizacija nudi svojim članom, obenem ko se bori za izboljšanje delovnih pogojev, plač in skrajšanje delovnega časa, tudi različne podpore, kadar je član brez posla, oziroma bolan. Vsak član, ki redno plačuje svoje prispevke, dobi o potrebi v podporah nazaj vse to, kar je plačal organizaciji.

Prav ob tem kritičnem času občutimo pomen naše organizacije. Medtemko naše brezposelne člane organizacija podpira, ko se organizacija trudi, da napoti občino in namestništvo, da prične z javnimi deli, so nasprotniške organizacije popolnoma v gospodu zaspale in puščajo svoje člane brez vsake pomoči.

Iz tega sledi, da je mednarodna organizacija edina, ki ne zapusti svojih članov niti ob najkritičnejšem času in sicer zaradi tega, ker ni ustanovljena za reklamo in v konkurenco drugim, temveč zato, da brani delavstvo in mu lajša obstanek.

Stavbinski delavci, oklenite se organizacije, če hočete braniti to, kar ste si z njo pridobili. Brez organizacije ni rešitve, sedaj je čas, da to spoznate.

Oborožena Portugalska.

Portugalska bo najbrže tudi posegla v svetovno vojno. Zaraditega utegnejo vsakogar zanimati nekateri podatki o vojaški moči te države. Portugalska ima ob mirnem času 25.000 do 30.000 mož, broječo vojsko vseh vrst. Poleg tega še 5000 mornarjev, okoli 5000 republiške garde, ki opravljajo službo žandarmerije, ter je podrejena ministrstvu za notranje stvari; potem okoli 3000 mož carinskih stražnikov, ki so podrejeni finančnemu ministrstvu. Republikanska garda je izborna izvežbana in oborožena četa, ki se pa rabi samo doma.

Šele zadnja leta so začeli na Portugalskem sami izdelovati strelivo za puške. Strelivo za topove (Schneider-Canel 7,5 cm) dobivajo iz inozemlja. Letos spomladi je izjavil vojni minister v parlamentu, da mu vsega nedostaja, da bi napravil vojsko sposobno. Nima uniform, ne čevljev za pešce, ne konjev za konjenico in topničarstvo in ne steliva. Tren je pa potreščina, o kateri še nismo mislili.

Sicer pa Portugalcev ne smemo podcenjevati kot vojaške. Naravne vojaške lastnosti ljudstva, ki si jih je pridobilo v stoletjih, ko je z vojsko gospodovalo nad svetom, nahajamo še dandanes med portugalskim vojaštvom. Vojak je skromen v svojih zahtevah, jeklen in vztrajen, srčen in vohče dober strelec. Disciplina

je pač nekaj, kar portugalski vojak pozna komaj po imenu.

Pravi vzrok, zakaj hujška Anglija ubogo Portugalsko v vojno, je najbrže to, ker namerava s tem škodovati Nemčiji gospodarsko. Nemški izvoz na Portugalsko znaša okoli dvainšestdeset milijonov mark v luki v Lizaboni je sedemindeset nemških in deset avstrijskih trgovskih parnikov. Te bi seveda takoj zaplenili, če bi se Portugalska udeležila vojne ob strani tripelentente.

Portugalsko vojno brodovje navaja letos spomladi izšli »Nauticus« takole: obrežna oklopnica iz leta 1876., ki se rabi kot šolska ladja, ni pa poraben za boj; štiri varovane križarice, najmanjša 1660, največja 4250 ton, ter so šestnajst do osemnajst let stare; štirinajst bojnih čolnov, med njimi osem iz prejšnjega stoletja; med vsemi ima le eden večjo hitrost (16:5 morskih milj), štiri male ročne bojne čolne od 20 do 70 ton, tri torpedne čolne po 25 do 27 morskih milj hitrosti, en podmorski čoln, eno ladjo za polaganje min. Angliji diše v prvi vrsti le portugalski pristani, ki bi jim služili kot izborna opirališča, glede česar jim pa Portugalska itak ne dela ovir, če se aktivno udeleži vojne ali pa ne.

Novi izvršilni predpisi glede vojnodajatvenega zakona.

Dne 14. novembra je izšla nova izvršilna odredba glede vojnodajatvenega zakona. Objavljena je bila 29. novembra in je tudi obsežnejša nego ona z dne 25. julija ter vsebuje naslednje nove določbe:

Pravne razmere delavstva.

Za vojno dajatev se smejo porabljati samo moške osebe, ki so že dopolnile sedemnajsto leto. Najvišja starost je petdeset let. Le če vojaška uprava pritegne cele obrate za vojno dajatev, se lahko porabljajo tudi mlajše osebe.

Za vojno dajatev naj se porabljajo osebe iz kraja, kjer imajo opravljati delo ali iz bližnje okolice dotičnega kraja.

Delovne razmere veljajo dalje:

Najvažnejša je določba k § 6. vojnodajatvenega zakona, ki pravi, kakor znano, da so vojnimi dajatvam obvezani dolžni ostati v podjetju, ki se porablja za vojne dajatev. Izvršilna odredba jasno določa: 1. Mezda in drugi delovni pogoji se ne smejo poslabšati, če je podjetje obvezano vojnimi dajatvam; 2. ure čez navadni delavnik je boljše plačevati, tudi tedaj, če jih podjetnik prej ni bolje plačeval; 3. če je pogojeno, da delavec nima nikakršnega odpovednega roka, sme delavec delo zapustiti brez odpovedi tudi tedaj, če spada obrat pod vojni zakon; 4. delavec sme prav tako kakor v navadnih razmerah podjetnika tožiti pri obrtnem sodišču.

Seveda ostanejo delavci takih vojnimi dajatvam pritegnjenih obratov zavarovani za bolezni in proti nezgodam kakor prej. Drugače je, če obrat ni podvržen vojnimi dajatvam, marveč samo delavci, kakor na primer pri utrjevalnih delih. V tem slučaju dobiva rodovina preskrbnino, če treba; bolnike zdravijo v vojaških bolnicah ter dobivajo polovico mezde; če se komu zgodi kaka nezgoda, veljajo zanj tiste določbe glede preskrbe kakor za vojaške.

Ne sme se prezreti, da velja zgoraj omenjeno samo za obrate, ki jih je oblast izrečno prevzela v zmislu vojnodajatev-

nega zakona. Če je obrat podrejen državnemu varstvu, še ne spada pod vojnodajatveni zakon. Če je obrat pod državnim varstvom, je samo prepovedano stavkati; posamezni delavec pa sme tak obrat zapustiti prav tako kakor da bi obrat ne bil pod državnim varstvom.

Kaznovanje vojnih dajatvenikov.

Zakon določa, da spadajo oni, ki so dolžni vojnimi dajatvam zaradi kršitve svojih službenih dolžnosti pred vojaško kazensko ali vojaško disciplinarnokazensko oblast. Bistvo izvršilnega predpisa glede vojnimi dajatvam obvezanih posameznih delavcev ali pa celih obratov je to, da, če bi zanemarili svojo dolžnost, ne morejo biti obsojeni zaradi zločina. Pač pa jih vojaško sodišče lahko kaznuje in jim naloži disciplinarne kazni.

Le, če je neobhodno potrebno.

Izvršilna odredba določa dalje: Obratna in industrijska podjetja se porabljajo kot vojne dajatev le tedaj, če je nujna potreba; tudi v takem primeru je skušati napraviti z obvezancem prostovoljno pogodbo. Ta določba govori samo o podjetnikih, o posamezniku ne določa ničesar, dasi zakon pravi: »Vojne dajatev se smejo zahtevati, če ni mogoče dotičnih potrebščin nabaviti normalnim putem, to je, pod pogoji, ki so ob mirnem času merodajni, ali pravočasno, ali pa le z nerazmeroma večjimi stroški.«

Kdo sme zahtevati vojno dajatev.

Zakon določa, da smejo zahtevati v nujnih slučajih vojno dajatev vojaški poveljniki od političskih oblasti, v izrednih pa od občin. Običajno se zahteva potem občin, da kdo dajaj vojno dajatev. Odredba pa tudi določa, da sme poveljstvo žandarmerije samo zahtevati vojno dajatev od posameznih oseb na podlagi pismenega pooblastila, ki ga je izdalo vojaško poveljstvo ali kaka oblast.

Vsaka vojna dajatev se zahteva pisмено. Spis obsežaj predmet in obseg dajatev. To velja tudi za osebne dajatev posameznega delavca.

Odškodnine.

Nova odredba spreminja tudi nekatere cene živilom; deloma določa višje deloma nižje cene, nego so bile določene meseca julija.

Ti novi izvršilni predpisi glede vojnodajatvenega zakona marsikaj pojasnujejo in dopolnjujejo v prilog delavstva.

Moč Izlama.

Ker že govore, da je turški sultan proglasil svetovno vojno, in pa o možnosti vstaje vsega izlamskega sveta, bo zanimalo čitatelje, ako podamo po praškem »Času« cenzurirani članek, iz katerega je razvidno, kolika so navzkrižja med pripadniki Izlama po raznih krajih sveta v kulturnem pogledu državnega pripadništva. Med mohamedani ni izrazite zavesti edinstva. Zato pravijo vsi poznavalci Izlama, da gibanje takozvanega panmuslamicizma nima odziva v večjih masah današnjega muzelmanstva. K verski razcepljenosti prihajata še narodnostna in jezikovna ter državna razkosanost.

V otomanski državi sami so Turki v manjšini, in ta je manje kulturna in zavedna. Arabci, ki bi se morali v prvi vrsti odzvati sultanovemu pozivu in se upreti proti Angliji in Franciji, sovražijo Turke in jih smatrajo za svoje tlačitelje in uzurpatorje kalifata. Znani orientalist dr. Musil piše v »Österreichische Monatschrift für den Orient«: Najnevarnejši za obsta-

nek turške države so Arabci in narodno gibanje med njimi. Šole, ustanovljene po evropskih in ameriških kristjanih, so jim vcepile narodno zavest. Mladoturška vlada nastopa jako energično proti njim, uničuje glavne arabske liste, razpušča društva, arabske dijake uvršča v vojsko itd. Mladoturki nočejo odnehati, vedoč, da bi po samostalnosti Arabcev njihov vladar postal glavni Izlana. Saj prorok je bil Arabec, obe sveti mesti sta v Arabiji, sveta knjiga je pisana v arabskem jeziku, ki je liturgični jezik vseh mohamedanov. Zato se Mladoturki tako boje Arabcev, dočim Rusi, Angleži in Francozi podpirajo narodno gibanje med Arabci. Aga Kan, je izdal proglas, v katerem obsoja postopanje Turčije. V Egiptu se Felahi drže mirno, istotako mohamedanci v ruskem delu Kavkaza. Poziv na sveto vojno utegne delovati na afriške Senuse, ki so se dosedaj bojevali v Tripolisu proti Italiji, a ravno ta okolnost vznemirja Italijane. Povsemtem je verjetno, da se sveta vojna razvname samo v mejah ožje Turčije.

Svetovna vojna.

Na severnem bojišču so se vršile velike bitke v gorenji Poljski in okoli Krakova v Galiciji ter na jugu Karpatov z ruskimi četami, ki so prodrle preko prelazov v Karpatih na ogrsko ozemlje. Nemci so premagali Ruse pri mestu Lodzu, Lodz zavzeli in neprenehoma pritiskajo na rusko vojno črto. Prodrli so že 70 kilometrov blizu Varšave, tako da Rusi sami priznavajo, da je Varšava zopet v nevarnosti, da jo Nemci obkoli. V zahodni Galiciji se vrši velika bitka, ki še ni popolnoma končana severno, vzhodno in južno tik pred Krakovom, posebno okoli znamenitih solnih rudnikov Wieliczka. V tej bitki so imeli Rusi blizu 200.000 mož, bili so se močno utrdili, a so se morali umakniti iz svojih utrjenih postojank. Glavna armada se umika proti severu. Pri Lodzu in Krakovu so ujeli Nemci in Avstrijci doslej okoli 5000 ruskih vojakov in 16 topov. Ruski napadi med Čenstohovom in Krakovom niso imeli za Ruse nobenega uspeha. S padcem Lodza je prišlo važno opirališče v nemške roke. Ruska obrambna črta preko Poljske je s tem pretrgana, središče potisnjeno zopet na črto Varšavo-Ivangorod, in vsa druga odločna ruska ofenziva se je izjalovila po teh tritedenskih bojih. Ruske izgube so silno velike.

Iz uradnih poročil posnemamo: Dne 4. decembra se poroča, da nemško prodiranje ugodno napreduje. — Dne 5. decembra: V bojih izhodno od mazurskih jezer je položaj ugoden. Ujeli smo po malem 1200 Rusov. Dne 6. decembra: Bitka na Poljskem se ugodno razvija za zaveznika. V zahodno Galicijo so prodrle ruske čete, ki so jih avstrijske in nemške čete od juga napadle. Pri tem smo ujeli 2000 Rusov. V Karpatih so se vršili posamezni boji. Z Beskidov smo pregnali in ujeli 500 Rusov. — Dne 8. decembra: V zahodni Galiciji napadamo. Na Poljskem je na jugu mir. Neprestane napade sovražnikov okoli Petrikova srečno odbijamo vztrajno. Samo naše čete so ujele 2800 Rusov. Nemške operacije na severu se razvijajo ugodno. — Dne 9. decembra: Na severnem Poljskem so naše čete vedno v stiku s sovražnikom, ki se je ustavil v dobro utrjenih postojankah izhodno od Miazge. Okoli Lovicza se vrši bitka dalje.

Boji na severnem bojišču in v Karpatih še niso končani. Z Ogrske se Rusi sicer umikajo tudi od Tornyje v marmaroškem komitatu, ki so jo bili zasedli. Ko-

šice pa sploh niso bile v nobeni nevarnosti.

Na južnem srbskem bojišču nekaj dni po zavzetju Belgrada ni bilo večjih bojov. Najnovejši boji so se pa vršili ob obeh straneh reke Kalubare v ozemlju okoli Arangjelovca in Gornjega Milanovca severno in južno pogorja Rudnik. Gornji Milanovac je glavno mesto Rudniškega okrožja. Dve uri zahodno od tega kraja je vas Tokovo, kjer je dne 23. aprila 1815 Miloš Obrenović proglasil drugo osvobodilno vojno. Od Milanovca pridemo po divji hriboviti pokrajini v rudniško mesto Rudnik. Severno od Rudnika pa vodi pot v Topolo, kjer je doma sedanja vladajoča dinastija Karagjorgjevičev (Črni Jurij). Zahodno od Topola je kraj Arangjelovac. Zaradi prodiranja avstrijske armade v Srbijo, je vojno poveljstvo znova grupiralo vojsko. Grupacija se vrši po načrtu.

Zadnje uradno poročilo z dne 9. decembra pravi: En oddelek naših čet je zadel zahodno od Milanovca na močne sovražne čete in se umaknil. Južno od Belgrada naša ofenziva napreduje. Dne 8. decembra smo zaplenili 20 topov in en svetlobni reflektor ter ujeli mnogo sovražnikov.

Črna Gora je nesposobna za daljno vojskovanje. Nima ne denarja, ne živil in le malo vojakov. Kralj Nikita je baje prosil ruskega carja za pomoč, a od tam sedaj najbrže ne bo nobene pomoči.

Na srbsko bojišče je prišel minule dni baje tudi srbski kralj Peter.

S francoskega bojišča ni že več tednov nobenih važnejših poročil. Nemci so postavili ob Rokavovem kanalu težke baterije, da bodo branili obrežje pred Angleži. Vsekakor se pa na Flanderskem in v severni Franciji vrše hudi boji, posebno med Ypernom in Veunuesom ob Izerskem kanalu. Tudi Francozi napadajo pogosteje, zadnji čas posebno pri Altkirhu, v Vogezih, kjer so pa Nemci pridobili na terenu. Zadnje bitke na Frander-skem so bile baje tako hude, da znašajo izgube do 100.000 mož.

Turki v Kavkazu napredujejo. Zasedli so več važnih križišč. Batum je pred padcem. V boju med Tigrisom in Suvaškim kanalom so Angleži izkrcali vojaštvo, a so bili poraženi. V Egiptu so Angleži poplavalili puščavo izhodno od Port Saida, da so tako izolirali mesto. Z Italijo se je Turčija pobotala, zakaj Italijane smatra Turčija za prijatelje, ki jih je izvzela iz fetve. V Tripolitani ni torej za Italijo nobene nevarnosti.

Domači pregled.

Mleko v Ljubljani so okoliške mlekarice oziroma kmetice podražile za 4 vin. pri litru. Ljubljanci bodo za liter mleka na mestu 20 plačevali odslej po 24 vin.

V tivolskem parku v Ljubljani bodo za okrevajoče ranjene vojake postavili barake.

Novi ranjenci v Ljubljani. Ponoči na 6. in 7. decembra so pripeljali v Ljubljano novih 1404 ranjencev. Ranjenci so iz bojov v Karpatih. Po narodnosti so Nemci in Mažari.

Umrovljeni sekcijski šef baron Viktor Hein, ki je bil pred leti deželni predsednik na Kranjskem, je umrl na Dunaju dne 8. t. m. 65 let star.

Fižol. Mestni magistrat ljubljanski je s privoljenjem deželne vlade zaplenil ka-

kih 30 vagonov raznovrstnega fižola, ki so ga budimpeštanski trgovci pokupili za izvoz. Zaplenjeni fižol prodaja sedaj magistrat v svoji režiji, a tudi trgovci ga bodo prodajali po cenah, ki jih določi magistrat. Ta ukrep je za ljubljansko prebivalstvo velike vrednosti.

Iz Ljubljane so meseca novembra izvozili 277 goved, 2906 prešičev in kakih 100 konj.

Deželna vlada za Kranjsko je do preklica določila ceno petroleju 50 v liter.

S plinom se zadušil. V Ljubljani sta pri mostu Sv. Jakoba dva delavca mestne elektrarne odkopavala, da popravijo pokvarjene plinovodne cevi. Plin pa je s tako silo drl iz cevi, da se je en delavec v jami zastrupil in na mestu zadušil, drugi pa onesvestil.

Umrli v Ljubljani od 1. do 8. decembra: Peter Pavlovčič, krojaški pomočnik, 69 let, Križevniška ulica 9; Henrik Aschatz, 24 let, Poljanska cesta; Zofija Cizl, hči zavirača juž. žel., Linharteva ulica 7; Jožefa Kušar, mestna uboga, 61 let, Japljeva ul. 2; Helena Brvar, natarica, 30 let, Komenskega ulica 4; Henrik Wimmer, vojak, 19 let, garn. bolnica; Amalija Markovič, bolniška sestra, 33 let, v hiralnici; Marija Polc, vdova sodnika, 89 let, Bohoričeva ulica 11; Franc Petrovšek, delavec, 46 let; Julij Bajt, dninar, 22 let; Jakob Molek, mestni ubožec, 71 let; Martin Hrušič, bolniški strežaj, 24 let, vsi v deželni bolnici; Anton Juvan, izvošček, 46 let, Krakovska ulica 31; Marija Obreza, kuharica, 46 let, v dež. bol.; Martin Berlot, domobranec 27. pešpolka; Antonija Dumšik, vdova, 80 let, Trnovski pristan 8; Marija Vidmar, dekla, 48 let, Radeckega cesta 9.

Izpred sodišča. V živem spominu je še vsem grozna nezgoda, ki se je dogodila dne 8. decembra 1913 v Britof-Vremskem premogovniku, kjer je rečenega dne voda zalila 10 rudarjev. Zaradi te nezgode so se morali sedaj zagovarjati pred deželnim sodiščem v Ljubljani, lastnik premogovnika Avgust Prister, obratni vodja Avgustin Šmid in paznik Jos. Obreza. Sodišče je vse tri obtožence oprostil, ker je razprava dognala, da je nezgodo povzročil le nesrečen slučaj. Razprava je trajala 11 ur.

Nesreča. Na kolodvoru v Ljubljani je nedavno zadela lokomotiva črnovojnika Janeza Friškoviča iz Rož. doline pri Ljubljani. Težko poškodovanega so odpeljali v vojaško bolnišnico. Friškovič je bil sicer uposlen v Samasovi tovarni.

Premeten tat. Dragotin Jutriša, ki je svojedobno nekemu trgovcu v Postojni ukradel 2400 kron in katerega so pretečene dni v Zagrebu prijeli, je sedaj pobegnil iz zapore.

Javna dela v Trstu. Tržaški župan je naznanil deputaciji strokovne komisije, da se bode že v tem mesecu pričelo z javnimi deli, za katera se bo izdalo milijonov kron. S tem bo brezposelnost že precej zmanjšana.

Žepne koledarje za leto 1915 v Trstu naročajte pri sodrugu Josipu Petejanu v »Delavskem domu«, Madonina 15. — Sodrug v Trstu in okolici naj pridno posežejo po koledarju!

Omejitev prodaje žganja v Trstu. Tržaško namestništvo je odredilo, da se likerji, žganje in žgane pijače smejo prodajati v trgovinah, gostilnah in kavarnah ob delavnikih le od 9. ure dop. do 5. pop. Ob nedeljah in praznikih pa je prodaja žganja sploh prepovedana.

Umrli je v Peggau 82 let stara sestra srbskega kralja Petra, Poliksena. Omožena je bila z dr. Alf. Prešernom, od katerega pa je bila že več let ločena.

Štajerska za božič vojakom tretjega armadnega zbora. Vojni preskrbovalni urad na Štajerskem pošlje vojakom tretjega armadnega zbora za božič 60.000 zabojev raznovrstnih daril.

Pametna komunalna politika. Mesto Maribor prevzame s 1. januarjem 1915 ondotno plinaro v svojo režijo. Preden se je to dognalo, morala se je občina z dosežanjem lastnice akcijsko družbo dolgo pravdati. No, končno je najvišje državno sodišče razsodilo v prilog občine.

Kolera. Kakor zdravstveni oddelek notranjega ministrstva poroča, so dne 1. decembra dognali na Dunaju 9, na Češkem 2, na Moravskem 4 in v Galiciji 1 slučaj azijske kolere. — Dne 4. decembra: 5 slučajev na Dunaju, 5 na Češkem, 3 na Moravskem ter 3 v Krakovu na Galiskem. — Dne 5. decembra se je po uradnem poročilu pojavil po 1 slučaj na Moravskem in v Šleziji, 3 slučaji pa v Krakovu na Galiskem. — Dne 6. decembra se je po istem poročilu pojavila azijska kolera, in sicer: po 1 slučaj na Solnograškem in Češkem, 2 slučajja na Moravskem in 5 slučajev v Krakovu na Galiskem.

Kava. Po posredovanju c. kr. trgovskega ministrstva je dobilo tržaško skladišče 50 tisoč vreč braziljanske valerizacijske kave po znižanih cenah in jo ponudilo v svrhu preskrbe nekaterim občinam. Mestni magistrat tržaški je prevzel te kave pod originalnimi pogoji 17.000 vreč (72% Santos in 28% Rio-kave) ter jo prepustil tržaški tvrdki Häcker in Meixner (prosto skladišče št. 4) z nalogom, da se ima ta kvantum razpečati le tvrdkam v južnih provincih (Srednja in Spodnja Štajerska, Koroška, Kranjska, Primorska in Dalmacija). Pri tem je pa dobiček omejen po maksimalni ceni, po kateri se ima konzumentom prodajati. C. kr. trgovsko ministrstvo je normiralo sledeče maksimalne cene, po katerih se sme valerizacijska kava konzumentom prodajati: Za Kranjsko: pražena kava ne višje, kakor 4 K, Santos surova kava ne višje kakor 3 K 30 vin., Rio surova kava, ne višje kakor 3 K 10 v. Glasom naredbe c. kr. deželne vlade za Kranjsko, morajo trgovci, ki bodo prodajali to kavo, to imeti označeno na vidnem kraju s posebnim napisom. Maksimalne cene za nadrobno prodajo valerizacijske kave so tedaj deloma spremenjene in se le-ta sme prodajati: pražena kava 4 K, Santos surova 3 K 30 vin., in Rio surova kava 3 K 10 vin. kilogram.

Najvišje cene za žito in moko so bile naznanjene tudi za Avstrijo. V nedeljo dne 29. novembra je izšla odredba trgovskega ministrstva, s katero se pooblaščajno deželne oblasti, da določijo za trgovino na debelo cene pšenice, rži, ječmenu in koruzi v svojih področjih. Določenih cen trgovci na debelo ne smejo prekoračiti. Trgovsko in poljedelsko ministrstvo bosta te cene nadzirali. Za podlago naj bi služile povprečne cene zadnjih dveh tednov v mesecu oktobru v dotičnem ozemlju, za ječmen in koruzo pa prva dva tedna v mesecu novembru. Cene moki naj bodo sorazmerne cenam žita. Ista odredba je izšla tudi na Ogrskem, ki pa ukazuje komitatom, da morajo do 7. decembra določiti cene in da stopijo določene cene dne 10. decembra v veljavo. Pri nas take določbe ni, vendar je že večina deželnih vlad izdala dotične odredbe. V Nemčiji imajo take predpise že od meseca oktobra.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 7. decembra 1914, št. 34.721, o določitvi najvišjih cen za veliko trgovino z žitom in moko. Izvršujoč ministrsko naredbo z dne 28. novembra 1914,

drž. zak. št. 325, se določajo na Kranjskem za veliko trgovino nastopne najvišje cene: A. Za žito: Za 1 meterski stot pšenice s 76 kg hektoliterske teže K 41.50; za 1 meterski stot rži s 70 kg hektoliterske teže K 33.50; za 1 meterski stot ječmena K 30.80; za 1 meterski stot koruze, izvzemši činkvantin in belo koruzo, naravno suhe ali umetno posušene K 25.50. — Ako je teža hektolitra pšenice večja ali manjša kot 76 kg, se zviša, oziroma zniža spredaj določena najvišja cena pri vsakem celem kilogramu hektoliterske teže za 20 vinarjev. — Pri rži, ako je hektoliter težji ali lažji nego 70 kg, se zviša, oziroma zniža najvišja cena pri vsakem celem kilogramu za 15 vinarjev od meterskega stota. To zvišanje in znižanje pa ne nastopi preko 3 kg večje, oziroma manjše teže. — B. Za moko. Pšenični zdrob in fina pšenična moka za peko K 69.50 od meterskega stota; pšenična moka za kuho K 65.85 od meterskega stota; pšenična moka za kruh kron 48.70 od meterskega stota; pšenična enotna moka K 50.65 od meterskega stota; ržena moka K 45.35 od meterskega stota; ječmenova moka K 48.60 od meterskega stota; koruzna moka K 37. — od meterskega stota. Te cene se razumejo za kraj pogodbene dobave brez vreče proti plačilu v gotovini (netto per kasa). Najvišje cene so v zmislu § 3.—5. ministrske naredbe z dne 28. novembra 1914, drž. zak. št. 324, iz spredaj navedenih vrst moke napravljene mešane moke se izračunajo po odstotnem razmerju posameznih vrst moke, ki so se porabile za zmes. — Te najvišje cene veljajo od 10. decembra 1914 naprej. — C. kr. deželni predsednik: baron Schwarz, s. r.

Izkazi vojnih izgub. Izkaz šte. 61 navaja 3389 imen, med katerimi se nahaja 628 imen mrtvih in 3 imena ujetih. V poglavitem so po teh izgubah prizadeti: Domobranski pešpolk št. 1, ogrski domobranski pešpolk št. 9, pešpolki šte. 34, 92, 94, 98, 99 in domobranski pešpolk šte. 14. Končno obsega ta izkaz tudi posamezna imena domobranskega pešpolka šte. 21. — Izkaz št. 62 obsega 3963 imen. Mrtvih je 461, ujetih 17. Ostali so ranjeni in bolni. Po tem izkazu so največ prizadeti: Ogrski črnovojniški polk šte. 4 in ogrski maršbataljon šte. 77; tem slede pešpolka šte. 65, 101, lovski bataljon št. 29, domobranska pešpolka šte. 9, 22, ogrski domobranski pešpolk št. 3 in končno ogrski črnovojniški polk št. 3. — Izkaz šte. 63 obsega 3175 imen, med temi je 108 imen mrtvih in 5 imen ujetih. Največ prizadeti so: Tirolski polk lovcev št. 4 in ogrski domobranski pešpolk št. 18; nadalje pešpolka št. 11, 14, polk tirolskih lovcev šte. 3, tirolski deželni polk strelcev št. 1, domobranska pešpolka št. 28, 35 in ogrski domobranski pešpolk šte. 4. — Izkaz šte. 64 navaja 3127 imen. Izmed teh 426 imen mrtvih in 39 ujetih. V poglavitem je prizadet pešpolk št. 62; temu slede pešpolka št. 12, 51, lovski bataljon št. 18, 27, domobranska pešpolka šte. 10, 35 in ogrski črnovojniški polk šte. 24. — Izkaz šte. 65 objavlja 2560 imen. Med temi 570 mrtvih in 16 ujetih. Največ prizadeta sta pešpolka šte. 31, 96; za tema pešpolka šte. 45, 98, polka tirolskih lovcev šte. 1, 4, ogrska domobranska pešpolka 3, 4 ter ogrska črnovojniška polka šte. 14 in 15. — Izkaz šte. 66 našteva 2651 imen, med katerimi se nahaja 376 imen mrtvih in 27 ujetih. V prvi vrsti sta prizadeta domobranska pešpolka šte. 7 in 27; tema slede pešpolki šte. 33, 37, 46, 61 in 75. — Izkaz št. 67 obsega 3202 imena, med njimi 405 mrtvih in 27 ujetih. V največji meri je prizadet pešpolk šte. 69; potem pešpolk št. 59,

črnovojniška polka šte. 10 in 12 ter ogrski domobranski maršregiment šte. 3. — Izkaz šte. 68 objavlja 5494 imen, med katerimi se nahaja 826 imen mrtvih in 53 ujetih. Prizadeti so: pešpolki št. 13, 22, 44, 83 in 88, lovski bataljona šte. 1, 24 in 32, domobranski pešpolk šte. 25, ter ogrski domobranski pešpolki šte. 2, 6, 7, 30 ter 31. — Izkaz šte. 69 izkazuje 7177 imen. Največ sta prizadeta ogrska domobranska pešpolka šte. 22 in 24; tema sledita pešpolka šte. 64 in 102, tirolski lovski polk šte. 3 in 4, lovski bataljon šte. 20 in ogrski domobranski pešpolk šte. 25. — Izkaz šte. 70 vsebuje 2836 imen, izmed teh je mrtvih 421, ujetih 18. Najhuje sta prizadeta pešpolka šte. 37 in 42; potem pešpolka šte. 28 in 43, lovski bataljon šte. 6, domobranski pešpolk šte. 32, črnovojniški polki šte. 13, 15 in 23. Posamezna imena pohajajo tudi od pešpolka šte. 84. —

C. kr. trgovinsko ministrstvo pozivlje vse poštne uslužbenke, ki so se morali umakniti iz krajev, ki jih je zasedel sovražnik, naj se takoj javijo pri poštnem uradu svojega tačasnega bivališča.

Uradni nastop proti anonimnim denuncijantom. Nedeljsko praško »Pravo Lidu« piše: Število anonimnih denuncijantov je doseglo tako višino, da se je čutilo c. kr. okrajno glavarstvo v Kraljevem Gradcu prisiljeno nastopiti proti njim v »Uradnem Listu«, kjer pravi: »Dasiravno se je prav tako v uradnem listu kakor tudi v drugem časopisju že večkrat opozarjalo na neprimernost in nesmotrenost anonimnih dopisov, prihajajo taki dopisi zopet pogostoma ne samo na okrajno glavarstvo, temveč tudi na osebni naslov posameznih referentov in končno tudi predstojniku urada. Ker okrajno glavarstvo enostavno ne more ugajati poželjenju posameznikov, ki skrivaj ovajajo druge osebe ali opozarjajo na druge nepravilnosti in ker se je skoraj v vseh slučajih po preiskavi dognala neutemeljenost ovadb vsaj vtoliko, da se ni moglo dalje postopati, se izjavlja, da se okrajno glavarstvo vbodoče sploh ne bo oziralo na podobne dopise in jih bo odlagalo tjakaj, kamor sodijo.« Želeti bi bilo, da bi tudi pri nas izdale političke oblasti podobne hvalevredne odloke!

Na Dunaju snujejo četrti bataljon poljskih legionarjev.

Poslanec Bachmann †. V Pragi je umrl državni in deželni poslanec dvorni svetnik dr. Adolf Bachmann, profesor avstrijske zgodovine na praški nemški univerzi, 65 let star. Profesor Bachmann je bil eden najbolj poznatih in najaktivnejših nemških politikov, ki je igral zlasti v češko-nemških spravih pogajanjih opetovano prav odločilno vlogo. Zadnja leta je vodil nemško napredno stranko na Češkem ter se je moral boriti tudi proti živahni agitaciji nemških radikalcev. V parlamentu je spadal posl. Bachmann med najodličnejše nemške zastopnike.

Iz Sarajeva so obsojence zaradi umora prestolonaslednika in njega soproge prepeljali dne 5. decembra na Dunaj.

»Národní listy«. Največji meščanski češki dnevnik »Národní listy« v Pragi je bil uradnim potom ustavljen. Ustavitev baje velja za 8 dni.

M. Hovorka. Znani udeleženelec slovenskih častniških kongresov, češki pisatelj in knjigotržec M. Hovorka je v Pragi umrl.

Denar na Japonsko. Uradno se razglašja, da se vbodoče avstro-ogrskim

vojnim ujetnikom na Japonskem lahko pošilja denar potom poštnih nakaznic in sicer do najvišjega zneska 1000 frankov.

V Keckemetu na Ogrskem je na tamošnji pošti nekemu pismonošu »izginilo« pismo z 10.000 kronami.

Na smrt obsojen. Kakor listi poročajo, je okrajno glavarstvo v Moravski Orlici poslalo listo in obvestilo, da je bil tehnični uradnik Slavomir Kratochvil dne 23. novembra 1914 obsojen na smrt. Obsojen je bil zaradi veleizdaje, ki jo je sredi novembra zagrešil v Přerovu s tem, da je širil neke letake z veleizdajsko vsebino. Pozival je namreč k uporabi. Obsodba se je izvršila še isti dan.

Kinematograf »Ideal«. Spored od danes sobota 12. do ponedeljka 14. decembra: 1. Črna kovrta. (Napeto zanimiva drama v treh dejanjih. Slika iz procesa madame Cailleaux). — Od torka 15. do četrtega 17. decembra: Tajinstveni hotel. (Senzacijska drama v treh dejanjih). Dobroživec na delnici. (Sijajna veseloigra v treh dejanjih polna veselega humorja). — V petek 18. decembra: Skrivnost M-žarkov. (Iznajditeljska drama v treh dejanjih).

Ali ste si že nabavili žepni koledar za leto 1915? Žepni koledar za leto 1915 ima naslednjo vsebino: Kolendarijum. Kolkovne lestvice. Koliko plačam vojne takse. Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi. Obrtna nadzorništva v južnih avstrijskih krajih. Obrtna sodišča v južnih avstrijskih deželah. Poštni in brzojavni tarif. Priporočamo delavstvu sledeče knjige. Število prebivalcev posameznih avstrijskih pokrajin. Nove določbe pri zakonu glede osebno dohodninskega davka. Dr. Anton Dermota. Karel Kordelič. Avstrijske strokovne organizacije v letu 1913. Organizacija kovinarjev. Poklicna zadruga zavarovalnica zoper nezgode na avstrijskih železnikih. Rubežen službenih, mezdnih in pokojninskih prejemkov. Za železničarje važni naslovi. Kako dolgo se morajo potrjeni računi shranjevati. Konsumentje skupaj. Pregled v Avstriji leta 1913. in 1912. pridelane množine premoga. Dolžnost naznanjevanja nalezljivih bolezni. Kako reklamiramo časopise. Pregled nezgod v avstrijskem rudništvu leta 1913. Reklamne notice. Beleške za vsak dan v letu. Poleg tega obseza koledar tudi dve podobi — dr. Anton Dermota in Karl Kordelič. — Da bo ustrezno vsestranskim željam sta koledarju to pot pridejani tudi dve poli papirja za vpisovanje. Sploh je žepni koledar za leto 1915. urejen tako, da ga ne more pogrešati nihče. Vsak železničar, obrtni in tovarniški delavec ter uslužbenec sploh naj si žepni koledar za 1915 gotovo nabavi. — Cena elegantno vezanemu poledarju je 1 krona, posamezen izvod po pošti 10 vin. več. Naroča se pri založbi delavskih koledarjev v Ljubljani, Hirska ulica, števil. 22. Organizirani delavci in železničarji, zahtevajte povsod, da vam zaupniki preskrbe koledar! Dolžnost vseh zaupnikov pa je, da skrbijo zato, da si nabavi vsak njihov tovariš koledar. Pri večjem odjemu primeren popust.

Svetovni pregled.

Nemški cesar Viljem je obolel lahko na bronhijah.

Novo srbsko ministrstvo. Novo ministrstvo je sestavljeno iz vseh strank razen liberalcev. Ministrski predsednik in minister za zunanje stvari je Pašić; za

finance Paču; za notranje stvari Jovanović; za pravosodstvo Djuričič (vsi štirje staroradikalci); za javna dela Drašković; za pouk Davidović (oba neodvisna radikalca); za poljedelstvo in trgovino Vojislav Marinković (naprednjak); za vojsko artilerijski oberst Bojović. Ker se ta nahaja sedaj v inozemlju, bo vodil vojne stvari do njegove povrnitve Pašić. Ministrska kriza v Srbiji je torej zopet rešena.

Iz Petrograda poročajo, da se je proti zaprtim 11 socialističnim članom ruske dume naperil in že pričel veleizdajniški proces pred vojnim sodiščem. Imuniteto je odvzel poslancem najvišji sodni dvor.

Rusija odrezana od svetovnega prometa. V nekaj dneh bo Rusija popolnoma odrezana od ostalega sveta. Odkar so zavladali Nemci na Vzhodnem morju in so Turki zaprli Dardanele, je Arhangel'sk edina luka ogromnega cesarstva za uvoz in izvoz. Sedaj je ondi zavladal hud mrz in morje hitro zamrzuje. Vsa prizadevanja Angležev, da bi pomagali Rusom proti prirodnim silam, so ostala jalova. Belo morje se upira tudi najmočnejšim ledolomcem, s katerimi bi ga radi ohranili plovnega na ta način, da sproti lomijo led. Morje tako hitro in globoko zamrzuje, da bo v nekaj dneh ustavljen ves promet in bo mnogo ladij ostalo zagrozenih v ledu. To ne bo hud udarec samo za Rusijo, marveč tudi za Anglijo, ki je preko te luke dobivala za svoje 44 milijonsko prebivalstvo velik del svojih potrebščin, posebno pa žito, drva in jajca. Za Rusijo je ta izvoz naravnost življenskega pomena. Sedaj, ko zamrzne ta luka, bo ruski izvoz v inozemstvu popolnoma prenehal, kajti izvoz preko Vladivostoka in Kjalte ne prihaja v poštev za evropska tržišča, vrhutega je pa tudi Vladivostok skozi 4 mesece na leto zamrznjen. Najjužnejšo rusko luko na Vzhodnem morju, Libavo, so nemške ladje nedavno popolnoma zaprle, tako da od ondi ne more nobena ladja niti sredi temne noči. V Rusijo torej iz inozemstva ne bo prihajal noben denar več.

Sloveči ruski general Rennenkampf je imel nalogo na Rusko Poljskem bojišču pomagati zajeti nemško večjo armado, pa je prišel 18 ur prepozno. Iz te bitke so potem Nemci pripeljali okoli 30.000 vjetnikov. Rennenkampfa so zaprli in pride pred rusko vojno sodišče. Rennenkampf ni mogel dalje, ker trpi ruska armada veliko pomanjkanje. Rusi so odstavili še več drugih generalov.

Ruska svoboda. Petrogradski list »Reč« z dne 4. septembra poroča o dveh sodnijskih obravnavah, v katerih sta bila dva, oziroma sedem mož, na podlagi zloglasnega § 102. tožena zaradi pripadnosti k socialnodemokratiški organizaciji. Pri posameznih hišnih preiskavah, ki jih je policija napravila, je zasegla nekaj letakov, v katerih se je razpravljalo o zakonski predlogi glede osemurnega delavnika. V prvem slučaju sta bila obsojena oba, v drugem pa pet obtožencev na pregnanstvo v Sibirijo.

Strah Angležev pred nemškim napadom na Angleškem je baje jako velik. Anglija ima v obrambo zbranih 300.000 mož na Angleškem in 250.000 na Škotskem. Izgube Angležev znašajo doslej na flanderskem bojišču po sodbi obrsta Repingtona (Angleža) do 100.000 mrtvih, ranjenih in ujetih.

Sir Edvard Grey se zahvaljuje Amerikancem. Dosedanji poslanik ameriške Unije v Parizu, Herrick, je te dni zapustil Pariz. Spremljal ga je francoski general Gallieni. Sir Grey mu je pa poslal pismo, v katerem se mu zahvaljuje v imenu Anglije za usluge, ki jih je državi izkazal. Angleška vlada mu bo naklonila spominsko darilo, ki naj ga blagovoli sprejeti.

Proti splošni vojaški dolžnosti na Angleškem. Dne 6. decembra je delavska stranka sklicala velike shode proti name-ravani uvedbi splošne brambne dolžnosti.

Nemiri v Italiji zaradi brezposelnosti. Po srednji in južni Italiji je nastala velika brezposelnost. Po »Corriere della Sera« je položaj v Apuliji resen. V Cernoli in Barletti je bila proglašena splošna stavka. Tam je prišlo tudi do nemirov.

Italijanska zbornica je odobrila stališče vlade. Vladi je dovolila svobodno roko, da zastopa v tem resnem času koristi domovine po svoji vesti in v zavesti odgovornosti za svoje početje.

Vlade balkanskih držav, Bulgarije, Rumunije in Grčije, vztrajajo v nevtralnosti. Vendar pa vre na Balkanu.

Burska vstaja končana? Po angleških poročilih je burska vstaja takorekoč zadušena. Dewet je bil ujet in z njim več skupin ustašev. Ostale ustaše zasleduje angleško vojaštvo.

Iza Boljetinac za sveto vojsko. V Skadru je na shodu albanskih velikašev Iza Boljetinac odločno naglašal, da se morajo vsi mohamedanski Albanci vojskovati proti Srbiji in proti Črni gori.

Kitajska prosi Ameriko varstva proti Japonski. Iz Novega Jorka poročajo »Herald«, da je kitajska vlada pri Zedinjenih državah prosila varstva proti neprestanemu zasedanju kitajskega ozemlja od strani Japonske.

Strokovne organizacije v Švici. Dasi Švica ni zapletena v to svetovno vojno, je vseeno tudi ta država — republika mobilizirala, da brani svojo neutraliteto. Ni torej čuda, da so vsled mobilizacije tudi tamkaj strokovne organizacije nazadovale. Upoštevati tudi treba, da je mnogo tujcev, ki so bili člani strokovnih organizacij Švico zapustili, kar velja poglavito v onih, ki so jih klicale domovinske države pod orožje. Od 30. junija do 30. septembra t. l. je število članov strokovnih organizacij združenih v švicarski strokovni zvezi padlo od 88.000 na 58.000. Od 58.000 ostalih članov pa se nahaja 22.343 mož v švicarski vojaški službi. Ker pa vojaško službo opravljajo čili članov domačinov ni šteti izgubljenim, znaša torej resnično nazadovanje 30.000 članov, od katerih pripada tretjina na vojaško obvezane tujce. Tako je naprimer iz Švice odpotovalo kakih 6000 Nemcev, 2000 Francozov, 2000 Avstrijcev in približno 6000 Italijanov. Ostanek pripada na razne sekcije, ki so jih morali vsled ustavitve mnogih obratov začasno sistirati. Kakor hitro se v dotičnih podjetjih prične zopet delo, je samoobsebi razumljivo, da bodo te začasno sistirane strokovne sekcije takoj zopet oživele. Od preostalih članov registrovanih strokovnih organizacij je 11.500 prizadeto po polni brezposelnosti, 13.000 pa le po delni brezposelnosti. Kakor se čuje, se bo pod vodstvom švicarskega zveznega sveta vršila konferenca zastopnikov delavskih strokovnih organizacij in zastopnikov podjetniških organizacij; posvetovale se bodo, kako naj se prepreči prikrajševanje plač delavcev. Posebno veliko brezposelnost imajo v Curihi, od tamošnjega strokovnega kartela, ki šteje 13.000 članov, se nahaja okroglo 5000 pri vojakihi, preko 2000 članov pa je brez dela.

Strokovne organizacije v Belgiji. Parlamentarni komitej strokovnega kongresa na Angleškem je pred nekaj tedni izdal oklic, v katerem pozivlja k nabiranju podpor za strokovne organizacije v Belgiji. Strokovne organizacije v Belgiji so na to poslale v London posebno odposlanstvo, ki je angleški zvezi strokovnih organizacij poročalo, da se poleg drugih v samem Gentu nahaja 12.000 strokovno organiziranih delavcev, ki živijo v najhujši bedi in nujno potrebujejo pomoči. Do 23. oktobra t. l. so angleške strokovne organizacije za strokovne organizacije v Belgiji nabrale 23.500 mark. — Ako pomislimo, da so se Belgijci pridružili vojni le na zahtevo angleških vojnih hujšakcev, katerim je šlo za varstvo svojih profitov, tedaj lahko rečemo, da se bogati Angleži za uboge Belgijce niso preveč potrudili.

Krompir velja v Nemčiji 100 kg 3.75 mark, najboljša vrsta 4 marke. Ta cena velja v Berlinu od 15. t. m. dalje.

Maksim Gorki — poveljnik bolnišnice. Neki odvetnik iz Nagyhaloma, ki je v Moskvi ujet, piše, da ga zdravijo v bolnišnici »Rdečega križa«. Poveljnik bolnišnice je pisatelj Maksim Gorki, ki ranjence dan na dan obiskuje.

Število zaprtih angleških, francoskih in ruskih šol v Carigradu. Samo v Carigradu je bilo zaprtih 53 šol. Listi iz Carigrada pripominjajo k temu, da je tako veliko število šol delalo turškim šolam konkurenco in zastrupljalo turško mladino. V Carigradu je bilo dalje zaprtih 6 angleških in 3 ruske šole. Tudi v provinci so bile zaprte vse angleške, francoske in ruske šole.

Sueški prekop. Ob Sueškem prekopu se sedaj bojuje Turčija z Angleži za svojo starodavno posest Egipt. Sueški prekop je znamenita trgovska cesta, kanal, ki ga je pričel kopati leta 1860. Lesseps. Dopršen je bil prekop leta 1869. Prej, dokler ni bilo tega prekopa je bila pot v bogato Indijo in Azijo okolo Afrike ali preko Velikega in Tihega oceana silno dolga, da, najmanj dve tretjini daljša. Sueški prekop veže Sredozemsko morje z Rdečim, oziroma Indijskim morjem v Aziji. Dolg je nad 100 kilometrov, širok 40 do 100 metrov ter 8 metrov globok. Izhodišče v Sredozemskem morju je Port-Said pri Aleksandriji, v Rdečem morju pa Suez; po tem kraju ima tudi svoje ime.

V Mehiki je nastala nova revolucija.

Koliko stane Francijo vojska. »Journal« objavlja uradno Ribotovo poročilo o izdatkih v novembru. Izdalo se je 910 milijonov 87.582 frankov; četrt milijona je stala začasna vlada v Bordeaux, 51.000 frankov pa belgijska vlada v Havru. Vsak dan stane vojska približno 30.335.000 fr.

Novo zdravilo zoper tifus. »Matin« poroča: Neki kemik v Lyonu je izumil novo cepilno snov proti tifusu. Snov se je preizkusila že na 10.000 osebah na 260 različnih krajih. Zdravilo se pošilja k armadam; vsak teden se razpošlje 30.000 zaboječkov.

Negovanje zob v vojski. Zdravje nemške armade pospešuje izredno ugodno skrbno negovanje zob. Zobobol, ki je dostikrat združen z velikimi mukami, opazujemo sploh s posmehom, in ni se čuditi, če nam kaže vojak bolan na zobeh še posebno žalostno postavo. V boju bi se vse vsakogar minil zobobol, toda to je izjema. V nemški armadi so skrbeli takoj spočetka mobilizacije za zobe. Po dvoriščih vojašnic so zobni zdravniki prav tako marljivo delali kakor drugi zdravniki. Ta odredba se je obnesla, zakaj zdravi ali pa dobro popravljeni zobje ne bole, ter pomagajo drobiti hrano, da jo moremo prebavljati. Šele spočetkoma stoletja so jeli misliti na

to, koliko škoduje bojni sposobnosti vojske nedostatno negovanje zob. V avstrijski armadi so dognali takrat, da pride v štirih letih domala 10.000 bolezenskih slučajev z več nego 62.000 bolezenskimi dnevi, ki jih povzročajo zoboboli. V dveh slučajih je povzročil zobobol celo smrt. Pomniti treba, da se vojak zgleda bolnega le zaradi hudega zobobola. Posledica zobobola je tudi lahko gnitje čeljustne kosti, pokvarjenje obraznih živcev, pokvarjeni zobje so pa tudi najboljše skrivališče za bolezenske kali, ki prihajajo potem s hrano ali kako drugače v notranje človeške organe. Naravno nepokvarjeno zobovje je dandanes prava izjema. Niti dva odstotka k naboru prihajajočih mladeničev nima popolnoma zdravih zob.

je nadalje tudi, da se funkcionar prepriča, če se številka članske knjige in število zadnjič vplačanega prispevka ujema z vbeležbami v mesečni listi. Ker se pri sestavi nove mesečne liste kaj lahko pripeti kaka pomota, je potrebno, da se pregleda vsaj vsako leto enkrat vse natanko.

Vse članske knjige, ki so ob koncu leta polne znamk zveza namesti z novimi, ki imajo isto številko, in v katerih je vbeležena tudi doba članstva, ki si jo je član glasom prejšnje svoje knjige pridobil. Potne knjižice se imajo v skupinah zbirati, ter poslati na zvezo. Knjige onih članov pa, ki so že sedaj polne, se lahko že tekom decembra pošlje na zvezo v zameno. Vse ostale pa najkasneje do 7. marca 1915. Funkcionarje se nadalje naproša, da pod »opombo« napravijo primerno označbo pri vseh onih članih, ki so šli v vojno službo, da se na ta način dožene njih število.

Iz pivovarniške stroke. V četrtek, dne 3. decembra smo imeli v Sp. Šiški dobro obiskan društveni mesečni shod. Shodu je predsedoval s. Rakovec, blagajniško poročilo, ki izpričuje, da se društvo kljub sedajni krizi lepo razvija, je poročal sodr. Janda. Govor s. Habschieda z Dunaja, ki se je na svoji agitacijski turi oglašil tudi pri nas ter nagovor s. Zoreta sta poudarjala, da se je ob izbruhu vojne v več krajih pojavila brezposelnost, tako, da je mesec avgust zaključil z deficitom. Pri drugem vpoklicu, pa je brezposelnost ponehala, dela je bilo celo toliko, da je primanjkovalo delavcev. Zato je zvezino vodstvo sklenilo intervenirati pri pivovarniških podjetjih v tem smislu, da bodo pivovarne vse vpoklicane delavce, ko vojna konča, sprejele zopet v delo. Zveza pivovaren je to obljubila. Tako je zveza preskrbela vsem onim, ki pridejo iz vojne zopet domov, zaslužek. Ker pa je bilo do sedaj poklicanih v vojaško službo okroglo 6000 članov, pivovarne pa bodo sprejele nazaj v delo le 4000 delavcev, 2000 članov pa je bilo vposlenih v drugih tovarnah, za katere mora zveza tudi skrbeti, kadar se vrnejo. Preskrba teh 2000 članov bi nas utegnila veljati do tristoletič kron. Ker je zvezno finančno stanje dobro, je za te člane denar že preskrbljen, in ne samo to, zveza je tudi določila, da dobe žene padlih članov enkratno podporo do 75 kron. To znaša po proračunu do tridesettisoč kron. Tudi vse ostale podpore ostanejo v veljavi, kar je za člane velike važnosti. Zveza je tudi vprašala lastnike tovarn, kakšno stališče bodo zavzeli napram sklenjenim in veljavnim mezdnim pogodbam. Lastniki tovarn so odgovorili, da smatrajo pogodbe za popolnoma veljavne. Tudi to je lep uspeh organizacije; pri drugih strokah se dogaja, da podjetniki sklenjenih pogodb sedaj ne spoštujejo. Nato je s. Habschied zlasti opozarjal na dejstvo, da leta 1916. poteče pogodba tudi v Gradcu. Takrat se bo dalo za delavstvo precej napraviti, če bo ostalo zvesto organizaciji. Treba le, da bodo v tovarni vsi delavci in delavke pri organizaciji, potem lahko mirno zremo v bodočnost. Za svojo izvajanja je s. Habschied žel krepko pritrjevanje. S. Kopitar pa je ob koncu shoda s svojim lepim glasom zapel, lepo delavsko pesem, ki je šla vsem do srca.

Na vas tovariši in tovarišice pa je, kako si boste uredili svojo bodočnost.

Za brezposelne člane. Tržaška strokovna komisija je takoj ob pričetku vojne ustanovila fond za brezposelne organizirane delavce. Iz tega fonda imajo pravico dobivati podpore tisti, ki so od svoje organizacije prejeli že vse podpore, do katerih so imeli pravico in tisti, katerim do-

Portugalsko ministrstvo je odstopilo. Novi kabinet se sestavi iz članov vseh političnih strank.

Vestnik organizacij.

Iz lesne stroke. Zvezino vodstvo poroča: Vsem članom naznanjamo, da se s prvim januarjem izdajo nove članske znamke z letnico 1915. Po prvem januarju se toraj znamke z letnico 1914 ne smejo več prilepljati v člansko knjižico. Vsak član, ki plača svoje prispevke po prvem januarju naj zahteva nove znamke. Znamke z letnico 1915 dobe skupine še tekom mes. decembra. Vse stare znamke pa morajo skupine z decembarskim obračunom vrniti zvezi. Samo proste znamke, ki nimajo letnice, skupine še obdrže.

Člani naj torej zaostale prispevke v mesecu decembru še doplačajo, da se izognejo neprilikam. Potrebno je nadalje tudi, da se vsak član s svojo člansko knjižico javi pri skupini, kjer se bo njegova članska knjiga z vbeležbami mesečne liste primerjala, da se morebitne pomote pravočasno popravijo, ter da se vbeležijo v listo, pri kateri stroki član dela in pa kateri narodnosti pripada. Važno

tična organizacija ne daje podpore, ker je nima, uvedene. — Podpora znaša 7 K na teden za oženjene z otroki, 5 K 50 v za oženjene brez otrok in 3 K 50 vin. za neozenjene. — Važno je omeniti, da so **tržaške delavske zadrage podarile temu fondu 12.000 K podpore.** Take institucije ne bo delavstvo pozabilo nikdar.

Unija rudarjev avstrijskih. Načelstvo Unije rudarjev avstrijskih naznanja funkcionarjem skupin in vplačevalnic nastopno: Ker naša Unija z dnem 31. decembra zaključuje svoje letno poročilo, pozivljamo funkcionarje vseh naših skupin in vplačevalnic, da obračun za mesec november z vsemi pripadajočimi potrdili in gotovino pošljejo unijski centrali najkasneje do 28. decembra. Ob tej priliki pa treba poravnati tudi vsakršne zaostanke iz prejšnjih mesecev. One skupine in vplačevalnice, ki omenjenega obračuna do 28. decembra ne bodo vposlale, bo letni računski zaključek izkazal oziroma navedel kot »restante«. Končno se morajo vse pri skupinah in vplačevalnicah ne uporabljene potrdilne znamke z letnico 1914 z obračunom za mesec december istotako poslati unijski centrali. Število povrnjenih potrdilnih znamk se mora, v kolikor je obračun v redu, kriti z izkazom o potrdilnih znamkah. Posebno pa opozarjamo sodruge funkcionarje, da se od 1. januarja 1915 nadalje stare znamke z letnico 1914 pod nobenim pogojem ne smejo vlepljati v članske knjižice. Starih znamk se tudi ne sme vlepljati v knjižice onih članov, ki imajo morebiti zaostanke. Za vse po 1. januarju 1915 vplačane prispevke se torej sme vlepljati v članske knjižice izključno le nove potrdilne znamke z letnico 1915. Nove znamke z letnico 1915 bo unijska centrala pravočasno poslala sodrugom blagajnikom še ta mesec. Člane, ki imajo morebiti zaostanke, naprošamo, da svojo člansko knjižico uredijo tako, da bo razmerje plačanih prispevkov odgovarjalo predpisom pravil. — **Načelstvo Unije.**

Zadružništvo.

Konsumno in hranilno društvo „Einigkeit“ v Celovcu.

(Izvirno poročilo.)

V burnih časih, ki jih je poznala sedanja generacija le iz povesti, je podalo društvo članom poročilo o svojem delovanju. Kljub vsem dogodkom pa je mogoče poročati skoro e razveseljiva dejstva, ki pričajo, da je zadruga zdrava v svojih temeljih in se solidno razvija. Članov je zadruga pridobila v minulem letu 422, stanje članov pa je naraslo na 2572 oseb.

Društvo je otvorilo dve novi prodajalni v št. Rupertu pri Celovcu, ki dobro prospevata, ne da bi bil promet v celov. prodajalnah nazadoval. Očiten dokaz, da je zadruga dobila temu nove člane.

Prodajalno v Jezerskem je moralo društvo opustiti, ker ni bilo mogoče uvesti urejenih razmer; likvidatorji so prodali hišo razmeroma dobro, da društvo ni imelo drugih materialnih žrtev. Člani društva v Jezerskem, ki niso bili člani zadruge »Einigkeit«, so dobili izplačane svoje deleže in hranilne vloge, tako da ni nihče izgubil niti vinarja.

Promet se je dvignil na 127.788 K 14 vin. in je prekoračil pol milijona. Povečal se je promet v vseh prodajalnah, posebno pa v prodajalni v Ebersteinu, in se bo tam še znatno dvignil, ko se preseli prodajalna iz sedanjih nedostatnih prostorov v novo poslopje, ki ga društvo postavi v

zmislu sklepa izrednega občnega zbora z dne 6. aprila 1914. Žal, da se je morala gradnja stavbe zaradi vojne prekiniti, upamo pa, da bo spomladi dovršena. Promet prodajalne v Beljaku se je dvignil le za 1422 K 8 vin., dočim je narasel na malih Vasah za 2234 K 38 vin. Vzrok manjšemu napredku v Beljaku je bilo nesoglasje pri delu beljaškega članstva. Društveno vodstvo je moralo namreč odsloviti tamošnjega skladiščarja zaradi uvažanja prodajanja na račun.

Nasprotno pa nas prijetno iznenadja napredek prodajalne v Črnem, ki se je razvila posebno zadnje mesece. Zdi se nam, da je ta napredek povzročilo zlasti dejstvo, ker je naša prodajalna kljub vsem težkočam redno preskrbljevala z živili in potrebščinami. Ali bo šlo tudi v bodoče tako gladko, ne vemo, zakaj vojno stanje dovede do tega prejalislej, da nekaterih živil in potrebščin sploh ne bo mogoče dobiti ali pa le težko po skupih cenah. Člani prodajalne naj blagohotno upoštevajo te težkoče, ki se jim ne moremo izogniti, če bi jih s tem ali onim blagom tuptam ne mogli točno postreči.

Stanje deležev se je zvišalo za 3370 kron 10 vin. in znaša sedaj 36.549 K 76 v.

Hranilnih vlog ima društvo 101.881 kron 37 vin., pa bi jih imelo še več, če ne bi bilo primorano jih odklanjati zaradi nastalih razmer. Hranilnih vlog namreč društvo ni moglo več tako nalagati, da bi jih lahko obrestovalo po 4½%. Zaradi tega je društvo obrestovalo hranilne vloge letos od oktobra dalje po 4%. Upamo pa, da se po vojni te razmere zopet izboljšajo.

Čisti dobiček znaša 18.750 K 80 vin. Razdeli se triodstotna dividenda. V bodočih letih pa bo moralo društvo posvečati več pozornosti rezervnemu skladu, ki je še premajhen, v primeri z vplačanimi deleži in hranilnimi vlogami, da tudi v tem pogledu damo zadrugi kar najtrnejšo podlago.

Listnica uredništva. C. Č. Za enkrat ne moremo. Pošljite nam pravi naslov, da Vam poslaamo vrnemo.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Priporočamo vsem, da si naroče list »Tedenske Slike«, ki priobčuje velezanimive slike z bojišč in informativne članke.

Noben rudar in noben delavec pri rudništvu sploh, naj ne ostane brez

Rudarskega koledarja

za leto 1915.

Zahtevajte ga pri svojih zaupnikih!

Lahko ga pa tudi naročite pri založbi delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska ulica šte. 22.

Zadružništvo.

Delavske zadrage za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

XI. zadružno leto od 1. julija 1914 do 30. junija 1915

Mesečni izkaz.

Razpečano blago.

Zadružna doba	1914/15	1913—1914	Narastek
Julij	K 395.939-11	261.590-35	134.348-76
Avgust	389.253-63	280.064-71	109.188-92
September	403.745-37	295.665-65	108.079-72
Oktober	442.562-22	351.259-35	91.302-87
	K 1.631.590-33	1.188.580-06	442.920-27

Člansko gibanje.

Vpisanih udov do 31. oktobra 1914	11367
„ „ „ 30. junija 1914	10786
Narastek v 4 mesecih	581

Hranilni oddelek.

Stanje vlog do 31. oktobra 1914	K 644.706-14
„ „ „ 30. junija 1914	559.641-72
Narastek v 4 mesecih	K 85.064-42

Na bolniški in posmrtninski podpora se je izplačalo od 1. julija do 31. okt. 1914 K 9694-95

Izkupiček skladišča oblek

(že obsežen v razgledu razpečanega blaga.)

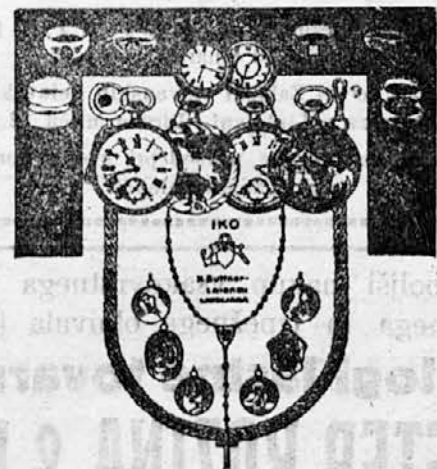
Oddelek konfekcije	K 20.751-20
„ manufakture	27.001-73
„ obuval	18.507-41
„ pokrival	5.922-81
Skupno	K 72.183-15

Trst, dne 31. oktobra 1914.

Vodstvo.

Najcenejša ura ni navidez cena bazarska ura [ki se hitro pokvari in imate z njo vedno stroške za popravila, marveč trajno dobro idoča, zanesljiva švicarska ura, ki zaleže tri slabe bazarske ure. Svetovno znano je, da dobavlja trgovina z urami firma H. Suttner v Ljubljani št. 10, le najtočnejše idoče, trpežne švicarske ure po originalnih tovarniških cenah.

Krasen cenik s tisoči ilustracij gratis in franko.

Št. 410 Patent Roskopf ura, idoča 36 ur	K 4-10
Št. 698 Niklasta cil. rem. ura	K 5-50
Št. 719 Srebrna remontoarna ura	K 7-80
Št. 721 Srebrna remont. ura, 6 rubinov	K 11-50
Št. 723 Srebrna cil. rem. ura, 6 rub. močne pokr.	K 11-70
Št. 727 Srebrna rem. ura, 6 rubinov, grav. kolesje, močne pokrove	K 12—
Št. 748 Srebrna rem. ura, dvojen plašč	K 13-50
Št. 38 Amer. duble zlata verižica mod. fazona	K 5-60
Niklasta verižica	K 1—
Št. 556 Dolga srebrna ženska verižica, 150 cm. dolga, masivna	K 5—

Razpošilja po povzetju ali proti naprej vposlanem znesku. Če kaj ne ugaja, se vrne denar.

H. Suttner le v Ljubljani šte. 10.

Ta razpošiljalnica nima nobene podružnice.

Lastna tovarna ur v Švici. Znamka „IKO“ slovi po celem svetu.

Glavno zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

Svetovna eksp. trgovina z boljšimi urami.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Demšar Jernej kožne in spolne bol.	Ob sredah in sobotah od 3—5 popol.		Prešern. ul. št. 3. III. nadstr.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Žepni koledar za leto 1915 je izšel

Žepni koledar za leto 1915 bo obsegal bogato, praktično vsebino za železničarje, druge nameščence in delavce sploh. Odlikoval se bo to pot po izredno elegantni vezavi. Sploh bo koledar praktična priročna knjižica, ki je ne more pogrešati nihče.

Cena posameznemu koledarju je K 1.—, po pošti 10 vinarjev več.

Naroča se pri Založbi slovenskih delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska ulica 22/I. Sodrugji zahtevajte povsod pri svojih zaupnikih žepni koledar.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne
PETER KOZINA & K^o.
Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške K 14.—, 17.—, 20.—.
„ „ ženske „ 12.—, 15.—, 18.—.
„ „ dečke 36/39 „ 10.—, 12.—.
„ „ otroke št. 22-25 26-28 29-31 32-35
K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—.

**: Garantirana kakovost. :
cenejše vrste od K 1-50 naprej.**

Naročite si list Tedenske Slike,

ki je najbolj zanimiv ilustriran tednik.

Izhaja v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 10 ter stane četrtletno le 2-50 K.

Naročajte list „Delavec.“

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6. registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

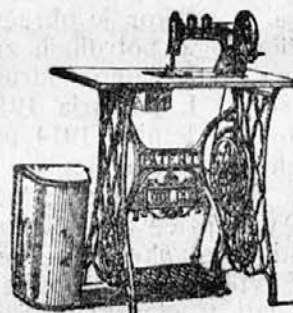
priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Naivečja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 . . . K 700,000.000.—
Vlog . . . „ 43,500.000.—
Rezervnega zaklada . . . „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg št. 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila 'za vojake iz' čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, telovniki, triko jopice, srajce in spodnje blače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena i. d.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče.
Plašči in predpasniki za strežnice Rdečega križa. Volna za pletenje.